Nakilde Getirilen Dergiye Engel

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	22.07.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/7099	AY 26, 5275 s.K. m.62, 6216 s.K. m.50

ÖZET

Nakil sırasında getirilen ve önceki kurumda incelenip teslim edilen dergiler, yeni kurumda 5275 s.K. m.62'ye atıfla verilmedi. AYM, dergilerin nakil eşyası niteliği, edinme yolu ve mühür iddiası araştırılmadan verilen ret kararlarını gerekçesiz bularak ifade özgürlüğünün ihlaline hükmetti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/nakilde-getirilen-dergiler-ifade-ozgurlugu-aym-2023-7099/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2023/7099)

Karar Tarihi: 22/7/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, ceza infaz kurumunda süreli yayına erişimin engellenmesi nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, başvuru tarihinde devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma suçundan hükümlü olarak Tarsus 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (Ceza İnfaz Kurumu/İdare) bulunmaktadır. Başvurucu anılan kuruma 18/5/2022 tarihinde Siverek 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan nakil olarak gelmiştir.

3. Ceza İnfaz Kurumu 29/8/2022 tarihinde, başvurucunun nakil gelirken beraberinde getirdiği "Şiirden" isimli derginin 4 sayısı, (Sayı: 68, 69, 70 ve 71) ile "Natama Şiir ve Eleştiri" isimli derginin 2 sayısının (Sayı: 33 ve 34-35) başvurucuya verilmemesine karar vermiştir. Ceza İnfaz Kurumu kararında 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 62. maddesi ve alt mevzuata atıfla söz konusu dergilerin verilemeyeceği, emanet deposuna kaldırılarak ailesine teslim edileceği belirtilmiştir.

4. Başvurucu; söz konusu dergileri nakil gelirken yanında getirdiğini, dergilerin nakil geldiği ceza infaz kurumunun eğitim kurulu tarafından incelendiğini ve herhangi bir sakınca görülmeyerek kendisine teslim edildiğini, dergilerin üzerinde incelendiğine dair mühür bulunduğunu, buna rağmen Ceza İnfaz Kurumu tarafından mevzuata atıfla verilmediğini belirterek infaz hâkimliğine şikâyette bulunmuştur. Şikâyeti inceleyen Tarsus 1. İnfaz Hâkimliği (İnfaz Hâkimliği) 21/11/2022 tarihinde kararın usul ve kanuna uygun olduğu gerekçesiyle şikâyetin reddine karar vermiştir. Ret kararında İnfaz Hâkimliği, mevzuata göre kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutukluların süreli yayına ancak bedelini ödeyerek kurum aracılığı ile satın alma veya ceza infaz kurumu tarafından dağıtılma hâllerinde erişmesinin mümkün olduğunu, başvurucunun talebinin ise bu usul kapsamında kalmadığını belirtmiştir.

5. Başvurucu, İnfaz Hâkimliğinin kararına itiraz etmiş; itirazı inceleyen Tarsus 1. Ağır Ceza Mahkemesi (Ağır Ceza Mahkemesi) 29/12/2022 tarihinde kararın usul ve kanuna uygun olduğu gerekçesiyle başvurucunun itirazını kesin olarak reddetmiştir.

6. Başvurucu, nihai hükmü 4/1/2023 tarihinde öğrendikten sonra 11/1/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Adli yardım talebinin kabulüne Komisyonca karar verilmiştir. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

8. Başvurucu; nakil gelirken yanında getirdiği dergilerin verilmediğini, dergilerin edebi içerikli olduğunu ve içeriğinde herhangi bir sakınca bulunmadığını, söz konusu dergilere sonradan ücreti hesabından karşılanmak suretiyle abone alma talebinde bulunduğunu ancak ceza infaz kurumunun bu talebini de karşılamadığını belirterek başta ifade özgürlüğü olmak üzere bir kısım anayasal haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

9. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; mevcut başvuruda başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine yönelik şikâyetleri incelenirken Anayasa Mahkemesi tarafından yapılacak incelemede Anayasa ve mevzuat hükümleri doğrultusunda somut olayın kendine özgü koşullarının göz önüne alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu Bakanlık görüşüne karşı beyanında -genel hatlarıyla- bireysel başvuru formundaki iddialarını yinelemiştir.

10. Anayasa Mahkemesi daha önce verdiği birçok kararında, hükümlü ve tutuklulara posta/kargo yoluyla gelen, ziyaretçilerin getirdiği veya hükümlü ve tutukluların kendi satın aldıkları süreli ya da süresiz yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmemesini ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirmiştir (ilgili kararlar için bkz. [2. B.], B. No: 2017/30723, 12/9/2018, § 23; [GK], B. No:

2016/12936, 27/3/2019, § 24; [2. B.], B. No: 2017/35227, 30/9/2020, § 31). Bu nedenle başvurucunun başka ceza infaz kurumundan nakil yoluyla gelirken beraberinde getirdiği dergilerin verilmemesine yönelik iddialarının da ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

11. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

12. Tutuklu ve hükümlüler, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir ([2. B.], B. No: 2013/583, 10/12/2014, § 65). Bu bağlamda tutuklu ve hükümlülerin ifade özgürlüğü de Anayasa ve Sözleşme kapsamında koruma altındadır ([2. B.], B. No: 2013/6223, 7/1/2016, § 27).

13. Tutuklu ve hükümlülerin süreli veya süresiz yayınlara ulaşabilmesi de bilgi ve kanaatlere ulaşma özgürlüğünün somut yansıması olarak ifade özgürlüğünün koruması altındadır ([1. B.], B. No: 2013/434, 26/2/2015, § 74; [GK], B. No: 2013/3614, 8/4/2015, § 43; [1. B.], B. No: 2013/749, 6/10/2015, § 44; [2. B.], B. No: 2014/10213, 1/2/2017, § 34). Bu doğrultuda bir ceza infaz kurumunda bulunan başvurucunun nakil gelirken beraberinde getirdiği dergilerin kendisine verilmemesinin haber veya fikir alma özgürlüğüne, dolayısıyla ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale olduğu kabul edilmiştir.

14. Müdahalenin hukuki dayanağı olan 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı ve başvuruya konu süreli yayınların ceza infaz kurumlarının düzeninin ve güvenliğinin sağlanması, suçun önlenmesi ve mahkûmun ıslahı amaçlarıyla başvurucuya verilmemesi şeklindeki müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen kamu düzeni ve kamu güvenliği kapsamında meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varmıştır (B. No: 2016/12936, §§ 32, 33). Mevcut başvuruda da anılan tespitten ayrılmayı gerektiren bir yön bulunmamaktadır. Bundan sonra yapılması gereken, müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olup olmadığını değerlendirmektir.

15. Temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı olması gerekir ([GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 53-55; [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 70-72; AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007). Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendini göstermesi gerekmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. B. No: 2014/12151, § 51; B. No: 2013/9343, § 68; [1. B.], B. No: 2014/6128, 7/7/2015, § 51).

16. Somut olayda başvurucunun nakil gelirken beraberinde getirdiği iki farklı derginin belirli sayıları başvurucuya teslim edilmemiştir. Anayasa Mahkemesi daha önce verdiği birçok kararda tutuklu ya da hükümlülerin süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma yöntemlerini sıralamıştır. Bu yöntemlerden biri, kanunun açık hükmünün de emrettiği gibi ücretinin hükümlü ve tutuklularca

karşılanması şartıyla herhangi bir yayının kurumca satın alınmasıdır (B. No: 2017/30723, § 31; B. No: 2016/12936, § 38; B. No: 2017/35227, § 45).

17. Bu kapsamda ücretleri tutuklu ve hükümlüler tarafından ödenmek ve kurum tarafından temin edilmek suretiyle istenen süreli veya süresiz yayınların öncelikle kuruma getirilmesi için gerekli işlemler yapılır. Yayınlar kuruma geldiğinde ise kamu otoritelerinin 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddeleri uyarınca ve Anayasa Mahkemesi içtihadında kabul edilen ilke ve kriterler ışığında ([GK], B. No: 2014/20002, 30/11/2017, § 45; B. No: 2016/12936, §§ 41-45) bir denetim yapması beklenir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. B. No: 2017/30723, § 32; B. No: 2017/35227, § 46).

18. Somut olayda da Ceza İnfaz Kurumu, 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesi ve bu maddeyle bağlantılı mevzuata atıf yaparak süreli yayınlardan ancak bedeli mahpusça ödenmek koşuluyla kurum tarafından satın alınması veya kurum tarafından dağıtılması suretiyle yararlanılabileceğini belirterek başvurucunun başka ceza infaz kurumundan nakledilirken beraberinde getirdiği dergilerin bu kapsamda olmadığı değerlendirmesi ile dergilerin verilmemesine karar vermiştir.

19. Şüphesiz 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesi ve Anayasa Mahkemesinin yukarıda yer verilen içtihatları gözönüne alındığında süreli yayınlara erişimin ancak bedeli mahpuslar tarafından karşılanmak suretiyle ve ceza infaz kurumları aracılığıyla mümkün olduğu söylenmelidir. Bununla birlikte somut olayda söz konusu süreli yayınların başvurucu tarafından ilk kez edinilmesi söz konusu olmayıp başvurucunun anılan dergileri başka ceza infaz kurumundan nakledilirken beraberinde getirdiği gözden kaçırılmamalıdır. Bu kapsamda söz konusu yayınların başvurucunun nakli esnasında beraberinde getirdiği eşya vasfında olduğu kabul edilmeli ve inceleme buna göre yapılmalıdır.

20. Buna karşın Ceza İnfaz Kurumu ve yargı mercileri söz konusu süreli yayınların 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesindeki usule uygun bir şekilde edinilmediği gerekçesiyle başvurucuya verilmemesine karar vermiştir. Bununla birlikte başvurucunun beraberinde getirdiği süreli yayınların daha önceki ceza infaz kurumunda ne yolla edinildiği ve nakil eşya teslim tutanağında bulunup bulunmadığı gibi hususlar araştırılmadığı gibi başvurucunun söz konusu dergilerin nakil geldiği ceza infaz kurumunca incelendiği ve herhangi bir sakınca görülmeyerek kendisine verildiğine, aynı zamanda dergilerin üzerinde incelendiğine dair mühür bulunduğuna ilişkin iddiaları yönünden de herhangi bir inceleme ve değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.

21. Bu hâliyle somut olayda idarenin yalnızca 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesine atıfla başvurucunun başka ceza infaz kurumundan nakil yoluyla gelirken beraberinde getirdiği dergilerin başvurucuya verilmemesine karar verdiği, yargı mercilerinin ise başvurucunun iddialarına ilişkin gerekli inceleme ve araştırmayı yapmaksızın ve ilgili ve yeterli bir gerekçe oluşturmadan başvurucunun talebini reddettiği ve bu hâliyle başvurucuya söz konusu dergilerin verilmemesi yönündeki müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamadığı görülmüştür. Neticeten somut olayda müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğu ortaya konulamamıştır.

22. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

23. Başvurucu; ihlalin tespiti ve yeniden yargılama yapılması ile toplam 20.000 TL maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

24. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

25. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucuya manevi zararları karşılığında net 20.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir. Başvurucu, maddi zarara ilişkin olarak bilgi/belge sunmadığından maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Tarsus 1. İnfaz Hâkimliğine (E.2022/5624, K.2022/6976) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucuya net 20.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 22/7/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.